

Izvršavanje dužnosti i obaveza

Još jedna važna tačka je izvršavanje dužnosti i vođenje računa o obavezama, posebno namazu, postu, zekatu, Hadždžu, džihadu, naređivanju dobra i odvrćanju od zla. Vjernik duhovni putnik –mora namaze klanjati navrijeme, i ne samo navrijeme nego čim vrijeme za namaz nastupi. On se uvijek prije nastupanja namaskog vremena mora pripremiti kako bi namaz mogao obaviti odmah po nastupanju njegova vremena, jer Imam Sadik, mir neka je s njim, kaže:

“Na početku namaskog vremena je Božije zadovoljstvo, na njegovom kraju oprost Božiji, a nema oprosta dok se grijeh ne počini.”[1]

Briga o obavezama otkriva duh pokornosti i jača temelje bogobožnosti, vjerovanja i ćudoređa.

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao:

“Izvršavaj dužnosti prema Bogu, bit ćeš najbogobožniji čovjek.”[2]

Ebu Hamza Somali prenosi od Imama Sedždžada, mir neka je s njim, da je rekao:

“Ko god izvršava ono što mu je Bog u obavezu stavio, spada među najbolje ljude.”[3]

A u drugoj predaji je rekao:

“...Spada među najpobožnije ljude.”[4]

U božanskoj predaji prenesenoj od Imama Sadika, mir neka je s njim, stoji:

“Uzvišeni Bog je rekao: ‘Moj rob Mi se ne omili ničim dražim od onog što sam mu učinio obaveznim.’”[5]

Kutb Ravandi kaže da je u jednoj predaji zabilježeno da jedan melek s Kabe uzvikuje: “Ko god napusti Božije dužnosti i obaveze, izlazi iz okrilja Božije zaštite.”[6]

Imam Ali, mir neka je s njim, je rekao:

“...Nema ibadeta kao što je izvršavanje obaveza...”[7]

U pojedinim knjigama prenesena je božanska predaja sljedećeg sadržaja:

“Moj rob Mi se ne približi ničim Meni dražim od onog što sam mu učinio obaveznim, a može Mi [se približiti i dobrovoljnim...”[8]

ISPUNJENJE AMANETA I ISKRENOST U GOVORU

Među najvažnijim obavezama je da čovjek bude povjerljiv, da ispunjava zavjet i da iskreno govori. Postojanje toga je znak vjerovanja, a nepostojanje je znak licemjerja. O važnosti navedenih osobina je dovoljno reći da Uzvišeni Bog u Kur'anu opisuje poslanike osobinama kao :što su "poslanik pouzdani" ili "savjetnik povjerljivi", te iskreni. Naprimjer, o Nuhu, a.s., kaže

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

Kad im brat njihov Nuh reče: "Zar se Boga ne bojite? Ja sam vam, uistinu, Poslanik pouzdani."

(Eš-Šu'ara, 106–107)

:O Hudu, a.s., objavljuje

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

Kad im brat njihov Hud reče: "Zar se Boga ne bojite? Ja sam vam, uistinu, poslanik pouzdani..."

" (Eš-Šu'ara, 124–125)

Na drugom mjestu je objavljeno da je Hud, a.s., kada ga je narod prozvao neukim i maloumnim, :odgovorio

يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ

O narode moj, nisam ja neznalica, nego sam poslanik Gospodara svjetova; dostavljam vam" poslanice Gospodara svoga, i ja sam vam savjetnik pouzdani."(El-A'raf, 67–68)

:O poslaniku Salihu, a.s., je isto tako objavio

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

Kad im brat njihov Salih reče: "Zar se Boga ne bojite? Ja sam vam, uistinu, poslanik pouzdani."

(Eš-Šu'ara, 142–143)

:A kada je Lutov, a.s., narod zanijekao poslanike Božije, u Kur'anu je rečeno

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٥٠﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

Kad im brat njihov Lut reče: "Zar se Boga ne bojite? Ja sam vam, uistinu, poslanik pouzdani."

(Eš-Šu'ara, 161–162)

:Također je o Poslaniku Šuajbu, a.s., objavljeno

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٥٠﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

Kad im Šuajb reče: "Zar se Boga ne bojite? Ja sam vam, uistinu, poslanik pouzdani." (Eš-Šu'ara,

177–178)

:Kur'an i o Musau, a.s., kaže

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٥٠﴾ أَنْ أَذُّوا إِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

A prije njih Mi smo faraonov narod u iskušenje stavili; pa im dođe poslanik plemeniti: 'Predajte

mi robove Božije, jer ja sam vam Poslanik pouzdani." (Ed-Duhan, 17–18)

U drugom ajetu, koji govori o trenutku kada se Musa zaputio prema Medjenu, časni Kur'an

:kaže

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿١٥٠﴾ فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

A kad stiže do vode medjenske, zateče kod nje skupinu ljudi kako napajaju stoku, a malo podalje od njih ugleda dvije žene koje su je od vode odbijale. "Šta je s vama?" – upita on. "Mi

ne napajamo dok čobani ne odu” – odgovoriše one – “a otac nam je veoma star.” I on im je napoji, a onda se skloni u hladovinu i reče: “Gospodaru moj, kakvo god mi dobro dadneš, zaista mi je potrebno!” (El-Kasas, 23–24)

:U Kur'anu se zatim kaže

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا

I jedna od njih dvije mu dođe poslije, idući stidljivo i reče: “Otac moj te zove da te nagradi zato što si nam stoku napojio!” (El-Kasas, 25)

:.Nakon toga je Musa, a.s., došao do Šuajba, a.s

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ

O oče” – reče jedna od njih – “uzmi ga u najam; najbolje da unajmiš ovako snažna i” pouzdana.” (El-Kasas, 26)

Ovo su samo neki od ajeta u kojim je Uzvišeni Gospodar opisao neke od Svojih poslanika, i sama ta činjenica je dokaz važnosti povjerljivosti. U svakom slučaju, časni Kur'an ljudima naređuje da, slijedeći Božije poslanike, a.s., budu povjerljivi i da, ako im bude povjeren neki amanet, učine sve da ga sačuvaju i vrate vlasniku

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا

Bog vam naređuje da preuzete amanete vratite vlasnicima njihovim...(En-Nisa, 58)

Kada časni Kur'an nabraja odlike vjernika, spominje čuvanje amaneta i ispunjavanje obećanja i :zavjeta

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

(I oni koji o povjerenim im amanetima i obavezama svojim brigu vode... (El-Mu'minun, 8

Povjerenje sa stanovišta predaja

U predajama se, također, u značajnoj mjeri preporučuje povjerenje, a mnoge od njih vrijednost povjerenja naglašavaju do te mjere da je Božiji poslanik, s.a.v.a., rekao:

“Nije naš onaj ko iznevjeri ukazano mu povjerenje.”[9]

U drugoj predaji je rekao:

“Nema vjere onaj u koga se povjerenja nema.”[10]

Imam Sadik, mir neka je s njim, je rekao:

“Ne gledajte na dužinu trajanja čovjekovih rukua niti sedždi njegovih, jer to je nešto što mu je u naviku prešlo pa bi se, ako bi se toga prošao, rastužio, nego gledajte u iskrenost govora njegova i povjerljivost njegovu.”[11]

U drugoj predaji se prenosi da je ovaj velikan rekao:

“...Uistinu je Ali, mir neka je s njim, dosegao onaj položaj koji je imao kod Poslanika, s.a.v.a., iskrenošću riječi svojih i ispunjenjem amaneta.”[12]

Božiji poslanik, s.a.v.a., je rekao:

“Tri su znaka licemjera: Kada govori – laže, kada da riječ – pogazi je, i kada mu se povjeri – [iznevjeri].”[13]

Vraćanje amaneta dobrom i lošem čovjeku

Ispunjenje amaneta, sa islamskog gledišta, toliko je važno da čak ako je čovjeku neprijatelj povjerio nešto na čuvanje, on je u čuvanju povjerene mu stvari dužan uložiti krajnji napor, jer islam teži stvaranju društva u kojem vlada opće povjerenje. Ukoliko bismo zbog neprijateljstva prema nekom odbili vratiti amanet koji smo od njega uzeli, ili ga odbili vratiti njegovom vlasniku pod izgovorom da je on loš čovjek, nikada ne bi nastalo društvo kojem teži islam. Zbog toga sveta vjera islam naređuje da se amanet bezuvjetno vrati njegovom vlasniku, makar se radilo o neprijatelju ili grješniku.

Sada vašoj pažnji preporučujemo nekoliko predaja:

Imam Sadik, mir neka je s njim, je rekao:

“Tri su stvari u kojima Bog nikome nije dao olakšicu: vraćanje amaneta i dobrom i lošem čovjeku, ispunjenje zavjeta i dobrom i lošem čovjeku, i dobročinstvo prema roditeljima, bili oni

dobri ili loši ljudi.”[14]

U drugoj predaji kaže:

“Vratite povjerenu vam stvar i dobrom i lošem čovjeku. Da mi je i Alijev ubica nešto na čuvanje povjerio, ja bih mu to uistinu vratio.” I reče: “Vratite amanet pa makar se radilo i o ubici

Husejna, sina Alijeva, mir neka je s njima.”[15]

Također je rekao:

“Kada bi mi onaj što je Aliju, mir neka je s njim, sabljom udarac zadao na čuvanje nešto povjerio, ili od mene savjet zaiskao, ili mišljenje tražio, pa ja to od njega prihvatio, bez sumnje bih mu povjereno vratio.”[16]

Isto tako se od ovog časnog velikana prenosi da je rekao:

“Uzvišeni Bog nije poslao niti jednog poslanika osim sa iskrenim govorom i vraćanjem amaneta kako dobrom tako i lošem čovjeku.”[17]

[1]Man la jahdhuru-hi fakih, sv. 1, str. 140. Dakle, iz ovog hadisa se razumije da klanjanje namaza na izmaku njegovog vremena za sobom povlači grijeh i da trebamo nastojati da, bez valjanog opravdanja, ne odgađamo obavljanje namaza.

[2]Usuli Kafi, sv. 2, str. 82.

[3]Isto, str. 81.

[4]Džami'uehadisi-l-ši'a, sv. 14, str. 98.

[5]Usuli Kafi, sv. 2, str. 82.

[6]Džami'uehadisi-l-ši'a, sv. 14, str. 99. Iz knjige Mustedreku-l-vesail.

[7]Nehdžu-l-belaga, Subhi Salih, izreka 113.

[8]Merhum Hadž MirzaDžavadMaliki(rahimehullah): Likauallah, str. 29; El-Džavahiru-l-senijje, str. 99;Džami'uehadisi-l-ši'a, sv. 7, str. 99. (Uz zanemarljivu razliku u sadržaju.)

[9]Miškatu-l-anvar, str. 52.

[10]Biharu-l-anvar, bejrutsko izdanje, sv. 73, str. 116.

[11]Nuru-l-sekalejn, sv. 1, str. 496. Hadis ovakvog sadržaja zabilježen je i u sljedećim djelima: Usuli Kafi, sv. 2, str. 105; 'Ujun Akhbari-l-Ridha, sv. 2, str. 51.

[12]Usulu Kafi, sv. 2, str. 105, bab al-sidk va ada' al-amanet, hadis 5.

[13]Sunen al-Nesai, sv. 8, str. 117.

[14]Biharu-l-anvar, bejrutsko izdanje, sv. 72, str. 92; Usuli Kafi, sv. 2, str. 129, bab al-birr bi-l validejn, hadis 15.

[15]Ekhtesase Mofid, str. 241. U Sadukovom djelu Ma'ani-l-akhbar, na 108. stranici prenesen je hadis sličnog sadržaja od Imama Zejnu-l-Abidina.

- [16] Tefsiru Nuri-l-sekalejn, sv. 1, str. 496. Hadisi sličnog sadržaja su preneseni u Sadukovom djelu Amali, str. 204, hadisi 4–6.
- [17] Usuli Kafi, sv. 2, str. 105, bab al-sidk va ada' al-amanet, hadis 1